

AZ ELTÉVEDT AJÁNDÉK.

Akonyhából halk, ütemes, locsogó nesz hallatszott be, mert anyus már hajnal óta mosott. De benn a szobában puha csönd volt, a gyerekek még aludtak, négy gyerek összebujva két ágyban, s az ötödik, a kicsi, apus ágyában szuszogott, aki szegény már korán elment a hivatalba.

Pisti ébredt először, tétován ült fel, dörzsölgetve álmos szemeit, aztán hirtelen kiugrott az ágyból, s az ablakhoz futott: nagyszerű! a Jézuskához írt levél már nem volt ott!

Ujjongó kiáltása felverte álmukból a gyerekeket: nincs már ott! Az anyukák elvitték a levelet!

Mozgolódás támadt, mindegyik látni akarta, s egymásután másztak ki az ágyból, fehéringes, apró sereg.

Bizony, ideje volt már, hogy elvigyék az anyukák, hiszen ma este már karácsony van, s rettenetes lett volna, ha ma sem viszik el! Már hetekkel előbb megírták, szép aranszegélyes, almazöld papírra, s mind az öt gyerek felsorolta, mit szeretne. S Vali, aki már tizenkétéves volt, szép piros tintával meg is címezte: Édes Jézuskáknak az Égben. De a Jézuska nem sietett anyukáival elvitetni a levelet, nap-nap után ott feküdt érintetlenül az ablaktáblák közt. Anyuska azt mondta, ez azért van, mert rosszak vagytok! De hát nehéz dolog is egyszerre öt gyereknek jónak lenni! Mégis jók voltak nagyon, s hogy a levél még mindig ott hevert, anyus azt mondta nagy szomorúan:

— Biztosan szegény a Jézuska! Nem tud semmit se hozni nektek!

Óh, micsoda rettenetes, bizonytalan napok voltak!

Megint visszabújtak az ágyba, mert hideg volt a szobában. A hatéves Olgus halvány kis arca kipirult, szenvedő szép szemei felragyogtak:

— Istenem, de örülök!

Beteg volt és fájdalmasan érzékeny, kis kezeit összekulcsolta a mellén, mintha hálától csorduló szívét akarná védelmezni.

Vali odahozta a harisnyáit s öltöztetni kezdte.

— Óh, Istenem, a doktor bácsi azt mondta, hogy Olgus nemsokára meg fog halni!

De ezt csak Vali tudta, mert ő már nagy volt és sok mindent megtudott már, amit nem jó tudni az embernek.

Olgus átkarolta Vali nyakát, szegény kis karja forró volt, de nagy kék szemeiben öröm izgalma fénylett:

— Úgy szeretnék egy nagy hajasbabát! — susogta — amelyik alszik és cipője is van! És ha olyan necces kis ágyban feküdne, amilyen a házibácsi kislányának van!

— Csak légy jó! — mondta Vali, anyus hangját utánozva, de közben úgy fáj a szíve, mert ő már tudta, hogy szegény ember gyerekének nem

hoz a Jézuska nagy alvó babát igazi hajjal, amit szép copfba lehet fenni, mint az élő kislányokét...

Laci, a kisebbik fiú felemelte fitos orrát, s huncut arccal körülszaglászott:

— Érzitek? Karácsonyfa szag van! Már itt a karácsonyfa!

A nappali szobából az ebédlőbe, vagy szépszobába nyíló ajtó le volt zárva, a fiúk megnyomogatták a kilincset: igen be volt zárva! Az angyalok már díszítik a fát! S a fiúk lehasaltak a földre, orrukat jól odanyomva az ajtó hasadékaéhoz, s boldogan szipogtak:

— Hüj, de nagy karácsony szag van! — Még a négyéves Kató is odanyomakodott szaglászni a nagyszerű illatot. Olgus nem ment közéjük, nagyon fáj a feje, s szenvedő szemekkel ült a kispadban.

Kató talált a padlóhasadékban egy kicsi fenyőtűt, szép zöld volt és nagyon jószagú, Pisti mindjárt kijelentette, hogy biztosan erre vonultak át az angyalok a fával.

Most anyuska bejött a konyhából és egy nagy tálcán hozta a kávé. Öt bögre állt egymás mellett, egyforma nagyok, de mindegyiken más minta, minden gyereknek meg volt a maga bögréje, hogy ne lehessen összeveszni rajta. Vali észrevette, hogy pár nap óta a bögrék nincsenek egész színültig tele, — még így is csoda! — gondolta —, hogy félliter tejből ennyi bögre megtelik! Hiszen ő hordta a tejet s két hét óta liter helyett csak féllitert hozott.

— Hát anyuska nem reggelizik? — kérdezte.

— Én már megittam a konyhában — mondta anyus, de Vali tudta, hogy ez nem igaz. Tudta, hogy anyus már két hét óta se reggelire, se uzsonnára nem iszik kávé, s Vali napok óta hősiesen küzdött magával, hogy ő sem iszik, igya meg anyus, hisz oly sovány szegény! De amint arcába csapódott a jó meleg kávé illata, rettenetes vágy fogta el, hogy csak egy kicsit igyon belőle, csak egy kicsit... S az édes kávé gyönyörteljes kortyokban csúszott le a torkán, s mohó kis kezeivel nem tudta addig elereszteni a bögrét, míg ki nem ürült... Ilyenkor szégyenkezett, s alig mert anyja halvány arcára nézni.

Vali egész délelőtt kilincseket pucolt, söpört, port törült, hogy szép legyen a lakás, ha megjön az édes Jézus... Anyus nagyon várta délben apát, s mikor hallotta lépteit a gangon, kiment elébe — de nagyon leverten jöttek be, Vali ijedten nézett rájuk: a főnök bácsi nem adott pénzt!

De senki sem szólt, anyus némán merte ki tányérokba a paprikáskrumplit. Apa azt mondta, nem éhes, s felét visszatette tányérijából a táliba, Olgus se akart enni, mert nagyon fáj a feje, — mégis anyus számára alig maradt valami, de ő azt mondta, hogy evett már a konyhában... Vali nagyon szerette a paprikáskrumplit, mégis nagy erőfeszítéssel kijelentette, hogy ő sem éhes, s tányériját anyus felé nyújtotta.

— Te csacsi, hiszen én már mondtam, hogy a konyhában is ettem! — és szelíd mosollyal tolta vissza a tányért.

— Te nem vagy éhes? — kiáltott fel Pista csodálkozva, és gyorsan kanalazni kezdte Vali tányérijáról a krumplit. Laci is belemerítette párszor a kanalát, úgyhogy a tányér pár perc alatt kiürült, mielőtt Vali kellő eréllyel védekezhetett volna.

— Nagyon útálatos, ha valaki ilyen falánk! tudjátok?! — és szemébe elkeseredett könnyek gyűltek.

Anyus békítően szólt:

— A fiúk mindig éhesek! Minden fiú sokat eszik! — Aztán apához fordult, halk hanggal:

— Mondtad neki, hogy egy krajcárunk sincs itthon? És hogy ma van karácsony... és se szén... se kenyér... semmi...

— Persze, mindent mondtam... valósággal könyörögtem... de csak azt felelte, hogy elvből nem teheti... nem ronthatja el hivatalnokait előlegadásokkal... és hogy minden embernek van gondja...

Anyus összecsapta a kezét, hangján kétségbeesés érzett:

— Istenem, ekkora szívtelenség... ilyen borzasztóan gazdag ember! Hát nem veri meg az Isten!

Vali most nem figyelt oda, minden idegszála fájt attól az emléktől, mely most megrohanta. Tegnap este... igen, anyus egyszer csak azt mondja: Valikám, gyere le velem a pincébe. Anyus hozta a cekkert és gyertyát, s már lenn voltak a csúnya, vizes, sötét pincében, mikor Valinak eszébe jutott, hogy hiszen az ő pincéjükben már régen nincs szén, ő szokott naponta öt kilót fölhozni a kisboltból. De nem mert szólni, anyus az ugráló gyertyafénynél felnyitotta a lakatot, s bementek a léckerítéses szűk kis helyiségbe: bizony üres volt s még a szénpor is nagy gonddal felszedve. De a léckerítésen át lehetett látni a szomszéd pincébe, magasra hányt szép csillogó, fekete szén és nagy torony fa állt ott; ez a Holly nénék pincéje volt, és a Holly bácsi ugyanannál a főnöknél volt irodában, ahol apa, de ők mégis nagyon gazdagok voltak és a viciné mosogatott náluk.

Anyus letette a cekkert a földre, s kivett belőle egy vékony aprófát: aztán leguggolt és sóhajtva dugta be a fát a léckerítésbe és piszkálni kezdte a Holly néniék szenét, hogy átpotyogjan a résen.

Vali egy percig rémülten nézte: mi fog történni? Aztán odaguggolt ő is és rángatni kezdte az anyja karját, kétségbeesetten felzokogva:

— Anyuskám! ezt nem... ezt...

De anyus sötéten és elszántan rázta a fejét, s eltolta Valit magától — és újra benyult az aprófával, hogy már egy diónyi darab szén át is esett... Aztán rángatni kezdte a lécet, hátha elmozdul és meg bővíti a nyílást, hogy nagyobb szén átférjen. Vali görcsösen sírt és könyörögve karolta át az anyját:

— Edes, drága anyuskám!... ezt nem szabad... ez nagy bűn, drága anyuskám...

Ekkor anyus száraz, szomorú szemei is átnedvesedtek és szelíd szája görcsösen húzódott össze a sírás ütemére.

— A Holly bácsiék gazdagok, és ha valaki olyan szegény, mint mi, akkor nem bűn elvenni egy pár darabka szenet ilyen tele pincéből... meg sem érzik... és ti megfáztok a hideg szobában... és holnap karácsony lesz, Istenem!...

Talán először hallotta sírni az anyját, vagy süket volt eddig?

Aztán anyus megtörülte a szemét, fölvette az üres cekkert és feljötték a pincéből.

— Egész délelőtt veszekedtem Valival — szólt Pista —, hogy fűtsön be. De ő csak adja a nagykisasszonyt és nem csinál semmit! Olyan hideg van itt, mint az utcán.

Vali megkérdezte apust:

— Úgy-e a főnök bácsinak sok pénze van?

Apus szomorúan intett:

— Bizony sok, kislányom!

— És mégse ad nekünk! — gondolta Vali — nem is értette, hogy lehet valaki puha emberi szívvel ily rettenetesen kegyetlen. Hiszen Olgus meg fog halni, és utoljára még úgy szeretne egy hajasbabát! Óh, a főnök bácsi biztosan a pokolba jut.

Ebéd után apus elment hazulról, hátha lehetne mégis egy kis pénzt szerezni valahonnan! Kató sírni kezdett, hogy elzsibbadt a lába, ami nála álmoságot jelentett, hát lefektették. Olgus is elaludt a kispadban, szegény fájós fejét ráhajtva kis karjára. A fiúknak meg azt mondta anyus, hogy menjenek el kirakatot nézni, és Pista meg Laci el is csörtettek.

Anyus ekkor halkan odament az ebédlőajtóhoz és csendben felnyitotta a zárt, aztán intett Valinak, hogy jöjjön utána. Vali szívdobogva ment, bár régen tudta már, hogy az angyalkák nem jönnek a földre, s anyus drága pénzért veszi a gyönyörű karácsonyfát, de anyus sohasem beszélt erről, s a bizalmas leleplezés és beavatás öröme most megdobogtatta szívét.

Benn a szobában izgatottan nézett körül: az asztalon ott állt a szép zöld fa, nem volt nagy, de formás fácska volt, s alatta heverték ragyogó garmadában a díszek, Vali megismerte, hogy még tavalyiak, de azért szépek voltak és csodásan csillogtak.

— Óh, hát mégis lesz karácsonyfa! — ujjongott — már úgy féltem!

Anyus halvány örömmel nézte a fát, s Valinak most eszébe jutott, hogy két hét óta csak félliter tejet vesznek...

— A nagymama küldött egy kiló szaloncukrot — mondta anyus — és leemelte egy doboz tetejét: piros, sárga és zöld selyempapírruhában sorakoztak a cukrok, szép katonás glédában. A nagymama szigorú, büszke öreg hölgy volt, csak németül tudott és messze lakott. Vali csak egyszer látta, olyan volt mint a régi kép, nagyon drága bársonyruha volt rajta. A nagymama gazdag volt, de ő sem adott pénzt, mert nem szerette apát, a kislány régi hallgatódzások révén tudta, hogy azért haragszik, mert nem akarta szegény emberhez adni a lányát.

— Segítség nekem feldíszíteni a fát? Hiszen már nagy lány vagy... és látod, lesz ám ajándék is...

Hat selyempapírba pakkolt csomag feküdt az asztalon, mindegyiken anyus szép kerek betűi: Apus, Vali, Pista, Laci, Olga, Kató.

Anyus bontogatta a csomagokat:

— Ez egy sál apusnak, hogy szegénynek ne fázzék a nyaka. A te csomagodat nem bontjuk ki, majd meglátod este. Ez a Pistáé, ő gőzzel járó vonatot kért, de hát szegénynek csak ilyet tudtam venni! — Kicsi aranyozott mozdony került ki a papírból, csak akkora, mint egy kis egér, és szájba lehetett venni a végét s akkor füttyült, mert síp volt rajta.

— Ez Olgusé — folytatta anyus —, kis babaágy egyszerű festett fából, s benne arasznyi rongybaba. Szegényke persze szebbet vár! — és anyusnak remegni kezdett a szája.

— Laci hintalovat kért, meg puskát és kardot, hát ezt kapja — pirosra festett pálca volt, ami lófejben végződött —, vidám kisfiúk ilyen lovon is tudnak lovagolni.

— Kató babaedényt kap. — Kartonra varrt, színes bádogedények voltak, persze nem volt köztük kis kávédaráló és fődeles teáskanna, ahogy

Kató kívánta, de volt ott egy édes kis palacsintasütő, Valinak nagyon tetszett.

— Nagyon szép minden! — mondta boldog izgalommal és átkarolta anyus nyakát. Milyen rengeteg pénzbe kerülhetett! S kutató szeme anyja kezére tévedt: nem volt rajta a jeggyűrű.

— És anyuskának nincsen csomagja? — kérdezte szorongva.

Anyus nevetett:

— Nekem? hiszen én vagyok az angyal!

Vali agyán gyorsan futottak át a tervek: igen, ha nagy lesz, és sok pénzt keres majd a hivatalban, akkor rögtön vesz anyusnak egy gyönyörű fekete selyemruhát és jó meleg cipőt és téli kabátot, igen, szép prémes télikabátot, és...

— Te, Vali — mondta hirtelen anyus —, te egész szépen tudsz rajzolni. Azt gondoltam, ha erre a babaágyra rárajzolnál valamit, akkor talán jobban tetszene szegény Olgusnak... színes ceruzával lehetne...

— Nagyszerű! — ujjongott Vali és kiszaladt a tolltartóért, amiben színes ceruzáit tartotta. Aztán mintát kerestek karácsonyi képeslapok között, s Vali nagy buzgalommal fogott a fontos munkához: kis tollkésével bekarcolta a kontúrokat a kis faágyba, aztán kiszínezte: egy szárnyas angyalt, amint az alvó kisgyerekekre vigyáz, meg egy kisfiút, amint egy ragyogó karácsonyfa előtt térdel. Nagyon nehéz munka volt, Vali nagyokat szuszogott közben és maszatosra szopta száját a színes ceruzákkal — de végül is el volt ragadtatva művétől.

Anyus ezalatt a fát díszítette, folyton ragyogóbb lett, csillogó anygalképek, aranyozott diók, ezüst láncok, fényes, vörös üveggolyók, ezüstös harangoeskák, apró trombita, kis kosár, üvegpáva himbált rajta, s színes kis gyertyák tarkították, káprázatosan ragyogott minden, s meg se látszott, hogy poros skatulyában aludtak mult karácsony óta.

— A fa csak megvolna! — mondta anyus. — De mindjárt hat óra, hétkor bezárják az üzleteket... és ha apus nem hoz pénzt... akkor nincs egy falat enniváló... se egy darab szén... — tette hozzá alig hallhatóan, és most lehetetlen volt nem gondolni a tegnap estére, mikor a pincében voltak...

A fa készen állt, az ajándékokat szép sorban alája rakták, aztán anyus és Vali halkan kijöttek a szobából, újból bezárva az ajtót.

Kató sírt az ágyban, mert félt a sötétben, anyus meggyújtotta a lámpát s ölébe vette a kicsit.

Olgus lázpiros arccal ült a kispadban, nagy kék szemei boldog bámulattal tapadtak Valira:

— Te ott voltál? És láttad a kis Jézust? És hoz nekem... olyan... hajasbabát?

— Igen, és egy szép ágyat! — mondta Vali büszkén.

Olgus összekulcsolta forró kezecskéit, szemében leírhatatlan epe-dés ült:

— Óh, Istenem!... bárcsak láthatnám már...

Anyus izgatottan nézte az órát:

— Mindjárt hét óra!

A fiúk is megjöttek, havasan, pirosan, a gyönyörű kirakatok izgató meséivel, — az utcáról vidám szánkók csilingelése hallatszott fel. A szobában csönd volt, csak Kató sírángozott, hogy éhes, — a fiúk és

Olgus áhitatos csendben ültek, Vali még egy utolsó kilincset dörzsöltgetett — és anyus az ablaknál ült, s hangtalanul omlottak könnyei.

Ekkor hirtelen, élesen felvisított a csengő, valamennyien fölfigyeltek.

— Apus lesz! — mondta Pista.

— Dehogy, hisz neki kulcsa van.

— Akkor a Jézuska! — kiáltott Laci.

— Nem, dehogy — mondta anyus — hiszen a Jézuska az ebédlőből fog csöngetni! Nézd meg Valikám, ki az?

Vali kiszaladt és kinyitotta az ajtót, de nem volt ott senki, hanem a küszöbön egy telepakkolt nagy kosár feküdt, szép új füleskosár, fenyőgallyakkal díszítve.

Izgatottan, remegő térdekkal szaladt vissza:

— Anyuskám! egy kosár van az ajtóban... annyi mindenféle...

— Tévedés lesz... ez nem szólhat nekünk... — szólt anyus erőltetett nyugalommal —, vagy valaki rossz viccet csinált...

Vali majd meghalt az izgatottságtól:

— De anyuskám! hát gyere és nézd meg!... annyi minden...

A gyerekek mind kirohantak, s mire anyus kijött, már bevonszolták a kosarat az előszobába. Szigorú arccal ment közéjük, szólni akart, hogy nem szabad hozzányúlni..., hogy ez nem a mienk..., de a gyerekek sikoltó örömmel pakkolták ki a mindenféle sohse látott jót, — anyus sóhajtott és nézte a kosarat:

— Istenem! hátha van mégis égi Gondviselés!

A gyerekek nem találtak semmi csodálatosat abban, hogy ilyen nagyszerű ajándékot küldött a Jézuska, vagy valami jó ember, még Vali sem: gyermek szívének éppen a csoda a legtermészetesebb. Micsoda kincs volt fölhalmozva! egy egész sonka, nagy kerek sajt, szalámirúd, rengeteg sütemény, datolya, narancs, füge, dió, egy palack bor és egy üveg rum.

Mindent kiraktak szépen az asztalra, Vali sürgősen meg is terített: mellét majd szétvetette a boldogság, a nyomor szorongása felszáradt lelkéről, mint melegített üveglapról a vízpára. Óh, drága jó Jézuskám! minden lesz, karácsonyfa, ajándék, nagyszerű vacsora, mire szegény apus megjön!

— Szén ugyan nincs — gondolta anyus —, de van rum és a tea majd fölmelegít mindenkit. Valikám, rakj tüzet a konyhában, van még egy kis aprófa... és tégy föl vizet teának... És gyerekek, imádkozzatok, hogy az Isten nem hagyott el minket...

Olgus Vali után ment:

— Úgy-e Vali... a nagy hajasbabát a Jézuska fogja hozni?... és úgy-e... most már nemsokára jönni fog?

Vali egészen ki volt forgatva az örömtől, nyugtatva szólt:

— Persze hogy jön! mindjárt itt lesz, csak ne légy türelmetlen.

Már nyolc óra elmúlt, mikor a kulcs megfordult az előszoba-ajtóban, s apus nehéz lépteivel bejött a szobába. Arca sápadt volt, szomorú és öszszetört, mintha tíz évet öregedett volna... mintha a világot bejárta volna...

Kabátját egy székre dobta, s fáradtan leült:

— Minden hiába!

— De mi az? mi történt veletek?

Anyus boldogan ölelte át:

— Nincs már semmi baj! nézd, mit kaptunk!

Mindenki egyszerre beszélt, mindenki mutatott valamit, apus csak nézte a sok drága ennivalót, s habozva szólt:

— De hát... — és anyus hamar intett a szemével, Vali látta ezt, s fényes lelkére árnyék húzódott.

A nagy mesélésben anyus egyszerre csak eltűnt és most hirtelen megszólalt a Jézuska kis ezüstsengője; az ajtó kitérült: s ott állt a ragyogó karácsonyfa, sok-sok égő gyertyácska mennyei díszében.

A gyerekek berohantak s üdvözült szemekkel bámulták a kis Jézus fáját — de mielőtt az ajándékhoz nyúlhattak volna, előbb énekelni kellett, s öt kis gyerektörkből hamisan s összevissza csendült föl, hogy: mennyből az angyal...

Aztán megannyi kis vadállat, úgy vetették magukat a csomagokra. Kató, aki nem ért föl az asztalig, sikítózott, hogy adják oda az ő játékját, s mikor megkapta, leült a földre, és egymásután szájába tette a baba-edényt, úgyhogy a szép kis palacsintasütő mindjárt elázott, mert csak pappendekliből volt a nyele.

Pista megvető arcot vágott, mikor meglátta, hogy gőzzeljáró vonat helyett csak ilyen vacak sípot kapott, de azért mindjárt szájába vette és sípolt vele rendületlenül.

Laci nem mutatott csalódást, hogy sörényes hintaló helyett csak lovagló-botot kapott, csak a kardot és puskát reklamáta, de apa azt mondta, hogy:

— Ügylátszik, a Jézuska nem szereti a háborús játékot.

A vidám, kedves kis fickó ebben meg is nyugodott, s éktelen gyíhózással kapta lába közé a „cocót“.

Vali szintén nem kis izgalommal bontotta ki csomagját; de a család keserű könnyei futottak torkára: egy motring pamutot s egy horgoló-tűt talált az epedett kézimunka-szekrény helyett. Egy kirakatban látott ilyet, mindenféle édes kis baba-tácakendő s babakötény volt benne, előrajzolva gyönyörű mintákkal, és hozzávaló sokféle apró motring pamut és picis tűk.

Anyus figyelte az elszomorodott arcocskát s odajött hozzá:

— Gondoltam, horgolhatsz magadnak belőle egy szép sapkát... — Hangja szomorú volt és szinte bocsánatkérő, Vali meghatott könnyekkel borult nyakába.

Pisti kivette szájából a sípot:

— Most menjünk vacsorázni, mert borzasztó éhes vagyok! remélem kész már a tea!

Vali pillantása Olgusra esett: a kislány ott állt a fa mellett, csüggedt karokkal, ijesztően fájdalmas szemekkel, — a szegény összevakart kiságy és nyomorult rongybaba érintetlenül állt az asztalon.

Vali szoruló szívvel ölelte át:

— Olguskám! hát nem örülsz? Nézd, milyen szép kis ágy... milyen gyönyörű angyal van ráfestve...

— De igen — süttogta szelíden.

— Hát nem is játszol vele? Holnap majd szép ruhát varrok a babának... selyemből... uszályosat...

— Igen — válaszolt engedelmes, halk hanggal, s kezébe vette a babát, de nem nézett rá.

— Óh, Istenem! a doktorbácsi azt mondta, hogy nemsokára meg fog halni... s milyen kimondhatatlanul vágyott a gyönyörű hajasbabára! — Vali szíve elszorult s szemében új könnyek égtek.

Már kinn ültek valamennyien az asztalnál, szüresölve a gőzölgő, illatos teát, Vali kölcsönkért hamar egy kis cukrot a Holly néniéktől, mindeki evett, csillogó szemmel, boldog és ifjú étvágygal. S most újra csöngettek, hosszan, türelmetlenül.

Anyus megrémült:

— Istenem, ki lehet?

— Még egy Jézuska jön! — kiabáltak a gyerekek.

Apa is letette a villát, s várakozóan nézett az ajtóra, Vali kiment, hogy beeressze a késői vendéget.

Egy elegáns úr volt, meg egy szolgálégény.

— Itthon van apád? — kérdezte az úr és nem volt barátságos.

Vali hebegett valamit, de az idegen úr már jött be a szobába, utána a legény. Az úr odament apához s így szólt:

— Én küldtem ide az első emeletre egy kosár élelmiszert. Ez a legény azt állítja, hogy ő tévedésből a földszinten, az önök ajtójába tette le a kosarat. Tud ön erről valamit?

Nagy zavar lett erre és nagy csend. Szegény apa alig jutott szóhoz, anyus nagyon elsápadt, de mit is mondhattak volna?

— Igen, uram — kezdte apa —, hoztak ide egy kosarat, de mi azt hittük...

Az idegen úr most végignézett a dús asztalon, a majszólo és rémült gyerekseregen, egy percig állt, gondolkozott, aztán egy tréfás kézmozdulatot tett:

— Óh, hisz úgy látom, nagyon jó helyre került...

— Nem volt egy falat étel sem itthon!... — rebegte anyus.

— Tessék helyet foglalni! — szólt apa.

Az úr tényleg leült, s intett a szolgának:

— Jól van, elmehet!

Aztán megkérdezte:

— No, és jó a sonka? — s félig gúnyosan, félig vidáman nevetett.

S mindent nagyon nézett, a gyerekeket, a lakást, senki sem mert szólni, Kató ijedten szepegni kezdett.

Az idegen úr olyasmit gondolt magában, hogy íme ő milyen nagy jót tett ezekkel a szegény, éhes kölykekkel... s ezt most nagyon élvezte... ennyi gyerek! Mint egy megható történet, hogy a gazdag úr megvendégeli mindenféle jóval a szegényeket... és épp karácsony este...

A kis nőt meg — gondolta tovább — majd elviszi valami elegáns étterembe... úgylis jobban szeret zenés vendéglőben vacsorázni...

... S majd holnap elmeséli a klubban... jót fognak nevetni...

— No, hát további jóétvágyat kívánok! — szólt és fölállt, kicsit megbillentette a kalapját, s indult kifelé.

Olgus tágult szemekkel nézte, egy lépést is tett utána, egy kicsit ki-nyújtotta két karját:

— Egy hajasbabát... ha lehetne... — de az úr már kiment az ajtón, apa udvariasan kikísérte, s a kislány halk és elgyötört sírása elveszett a hirtelen újratámadt gyerekzsivajban.